

"ELVITT A HÁBORÚ VÉRES FERGETEGE..." (2.)

Harangtörténelem a világháború 100. évfordulóján

A világháborúban hadi célokra elvitt harangok búcsúzásáról sok feljegyzés maradt ránk, hiszen nem mindennapi dolog volt ez. Az alábbiakban a lábatlani református egyház harangjainak rekvirálásáról készült jegyzőkönyvet idézzük. Az előzményekről csak annyit: a lábatlani gyülekezet 1909-ben öntetett két nagyobb harangot: egy 490 kg-osat, Kálvin születésének 400. évfordulója alkalmából, és egy 240 kg-osat. Mellettük a gyülekezet 16. századi, kb. 30 kg-os harangja szólalt meg harmadikként.

1916. augusztus 18-án a presbitériumot szokatlan időre, reggel hat órára hívta össze László János lelképásztor. Az ok: előző nap délután négy órakor megérkezett Veisz Oszkár népfölkelő hadnagy, mérnök, négy népfölkelő katonával és egy hatalmas társzekerrel. Parancsuk értelmében az egyházközség két nagyobb harangját kellett leszerelniük és elvinniük. A lelkész kijelentette, hogy a 490 kg-os harang, mint Kálvin-émlékharang megmaradását kérvényezték. Erre válasz eddig nem érkezett, egyébként sem jelezték előre, mikor jönnek a harangokért. Ezért azokat saját felelősségére ki nem adta. Másnap reggel hat órakor együtt volt a teljes presbitérium. A hadnagy bemutatta parancsát, mely szerint neki a két nagyobb harangot kell elvinnie. „Erre a lelkész a torony ajtót felnyitatta, a harangozó a népfölkelő katonákkal, a lelkész és hadnagy jelenlétében, a harangokat búcsúztatóul utoljára

meghúzatta, s a harangok hattyúdálnak elzengése után a katonák hozzáfogtak az "émlékharang" leszereléséhez és esti 7 órára a legnagyobb harangot, a lelkészudvar felőli ablakon, nagy néptömeg jelen léte és könnyhullatása közben, minden kímélet nélkül a toronyból ledobták. A harang nagy puffanással

esett le. Mélyen belefúródott a földbe, de esése oly szerencsésen sikerült, hogy semmi baja nem történt - még csak meg se csorbult. A lelkész jelenti hogy most szerelik a középső harangot le a katonák(-: ekkor egy nagy puffanás hallatszik be a templomba):- és most dobták le a toronyból. A lelkész tudomására adja az előjárásnak hogy a gyűlés bevégezése után midőn a katonák a harangokat társzekerre teszik búcsúbeszédet fog tartani felettük és az elnémult, leszerelt, harczba induló harangokat megáldja. – Az előjáróság a katonai parancsnokság azon intézkedését,

hogy az egyház emlékharangját leszerelte és elviszi –fájdalmasan veszi tudomásul,- de megnyugszik rajta...mert hisz hazánk védelmezése és az itthon maradtok biztonsága a cél. – E szent cél megvalósítása szempontjából pedig nem csak harangjainkat...hanem életünket is fel kell áldoznunk; - de nehezményezi a katonai parancsnokság azon eljárását, hogy kérésünk visszautasításáról és a harangok elvitelének idejéről az egyházat előre értesíteni: érdeemesnek nem tartotta...az előjáróság megvárta míg a harang requiráló katonák a harangokat a befogott társzekerre feltették. Ekkorra felekezeti különbség nélkül a községből nagy néptömeg gyülekezett egybe. Az elnémult harangok láttára sírt, könnyezett mindenki. Ünneplő ruhába öltözött leányaink a társzekerre feltett harangokat sok szép élővirágból font koszorúkkal halmozták el. Azután felzendült: „Hazádnak rendületlenül!” Ennek elhangzása után a lelkész mondott egy előfohászt utánna megtartotta a néptömeg sírása és fel-felhangzó zokogása közben: búcsúbeszédét,- végre megáldotta a harczba készülődő harangokat hogy feltámadó új alakjukban mint ágyuk védelmezzék meg a magyar hazát és nemzetet tömérdek ellenségeivel szemben. Ezután elénekeltük: „Isten áldd meg a magyart” mire a társzeker a harangokkal megindult. Az ünneplőbe öltözött hajadonok és a lelkész, - elkísérték a lábatlani vasúti állomásig.” A fentihez hasonló eset számtalan helyen megtörtént. Érdemes megkeresni a korabeli jegyzőkönyvek között a szomorú feljegyzéseket.

EGY FEJEZET LEZÁRULT!

2015. január 31-én szombaton tartotta meg tisztújító közgyűlését a Magyar Református Presbiteri Szövetség Tatai Területi Szervezete.

A szervezet 2010. decemberében alakult a tatai egyházmegye területén élő presbiteri szövetséges tagokból. A legfőbb célkitűzés a presbiterek képzése és Istenbe vetett hitük elmélyítése volt.

A célt csak részben sikerült megvalósítani, hiszen a Tatai Egyházmegye teljes

sorban polgármesterré választásom miatt - nem vállaltam újabb jelölést.

A közgyűlésen nem volt vállalkozó, aki a továbbiakban elnöki tisztelet vállalt volna, ezért a jelenlévők a kialakult helyzetet alaposan mérlegelték, hosszasan megvitaták, a jelenlévő presbiterek mindegyike kifejtette véleményét. Mivel tisztújító közgyűlés nem tudott, nem akart új vezetőséget választani határozatba foglalva ki is mondta a

II. HELVÉT HITVALLÁS

ISTENRŐL, AZ Ő EGYSÉGÉRŐL ÉS A SZENTHÁROMSÁGRÓL

1. Hisszük és tanítjuk, hogy Isten az Ő lényére vagyis természetére nézve egy, aki önmagától van, önmagában mindenkire elégséges, láthatatlan, test nélkül való, véghetetlen, örökkévaló, minden dolognak, úgy a láthatóknak, mint a láthatatlanoknak teremője, a legfőbb Jó, élő és mindenkinek életet adó, mindeneket megtartó, mindenható és mindenek felett bölcs, kegyelmes és irgalmas, igaz és igazmondó. Ámde irtózzunk a többistenítéstől, mert világosan meg van írva: A te Urad Istened egy Isten (5 Móz. 6,4). Én vagyok a te Urad Istened, ne legyenek tenéked idegen isteneid Én előttem (2 Móz. 20,3). Én vagyok az Úr és több nincs, rajtam kívül nincs Isten! És nincs több Isten nálam, igaz Isten és megtartó nincs kívülem. (Ésa. 45,5.21) Az Úr, az Úr, irgalmas és kegyelmes Isten, késedelmes a haragra, nagy irgalmasságú és igazságú. (2 Móz. 34,6)

2. Mindazáltal hisszük és tanítjuk, hogy ugyanaz a véghetetlen, megoszthatatlan egy Isten, személyeire nézve szétválaszthatatlanul és összelegyíthetetlenül különböző, tudniillik Atya, Fiú és Szentlélek, úgy hogy az Atya öröktől fogva szülte a Fiút; a Fiú kibeszélhetetlen módon született, a Szentlélek pedig mindkettőtől származik, még pedig öröktől fogva és mindkettővel imádandó; úgy, hogy nincs három Isten, hanem van három személy, akik egyenlő lényegűek, egyformán örökkévalók és egyenlők, míg lényökre nézve különbözők és rendre nézve egyik a másiknak előtte van, ám anélkül, hogy valamely egyenlőtlenség volna közöttük. Mert természet vagyis lény tekintetében annyira egyesülve vannak, hogy egy az Isten, és az isteni lény közös az Atyával, a Fiúval és a Szentlélekkel.

területén nem tudtunk megjelenni. Ennek ellenére nem lehet sikertelenségről beszélni hiszen a Hét határos kis-körben viszont jól működtek a dolgok.

Az elmúlt négy év alatt 15 alkalmat szerveztünk, 12 gyülekezetben jártunk és 15 előadót hallgattunk meg. A legnagyobb sikert azonban a résztvevők számában értük el, hiszen az alkalmak látogatottsága átlagosan 35 főt jelentett. A jelenléti ívekből magas látogatottság olvasható ki, hiszen azzal, hogy mindig máshol voltak a képzések, mindig más volt a résztvevők összetétele.

A képzési sorozatban a szövetség által kidolgozott tematikát követtük. A bibliaismereti fejezet sok újdonságot hozott számunkra, hiszen a jól felkészült előadók segítségével mélyedhettünk el a Biblia ismeretében. A gyülekezetépítési előadások pedig számos gyakorlati dologgal ismertettek meg bennünket.

Tanulhattunk másoktól, ahol jól működik a gyermekekkel való foglalkozás, tapasztalatokat kaptunk onnan ahol a gyülekezeti diakónia működik kiválóan. Vitázhattunk arról milyen is a gondnok és a lelkész kapcsolata? Hogyan is kellene a családlátogatásokat szervezni, egyáltalán kinek is a feladata ez?

Hiszem azt, hogy aki részt vett alkalmainkon annak javára vált mindaz ami ott elhangzott.

Mivel az elnökség mandátuma a négy év elteltével lejárt ezért tisztújítást kellett meghirdetni.

Magam, mint a területi szervezet elnöke a négy esztendei munka után - első-

Tatai Területi Szervezet megszűnését.

Ezen elhatározást döntő képen befolyásolta az a tény, hogy tavaly megalakult a Magyar Református Presbiteri Szövetség Dunántúli Egyházkerületi Területi Szervezete így a tagság nem tartotta továbbra szerencsésnek, hogy a Tatai Református Egyházmegyében külön működjön területi szervezet. A döntés arról is szólt, hogy a tagság betagozódik a dunántúli szervezetbe.

A közgyűlés határozatba foglalva megerősítette küldötti delegálásomat a tatai egyházmegyében élő tagok képviselőit a dunántúli szervezetben.

Hála és köszönet Istennek, hogy e próbálkozásban részt vehettem, hálás vagyok az elért eredményekért, amely ha nem is hozott teljes sikert mégis elmondhatjuk, hogy volt foganatja munkánknak.

Mivel a presbiteri szövetségben a tagság egyéni, a mostani döntés arról szólt, hogy a nagyobb szervezetben kívánjuk Jézus Krisztus ügyét szolgálni.

A presbiterképzési sorozatokat a Hét Határban természetesen tovább folytatjuk, hiszen ez a munka nem állhat meg. Szervezzük az előadásokat, az előadókat, mert nekünk az alapcél a legfontosabb, minél képzetesebb, Istenbe vetett hitükben még jobban megerősödött presbiterek szolgáljanak gyülekezeteinkben.

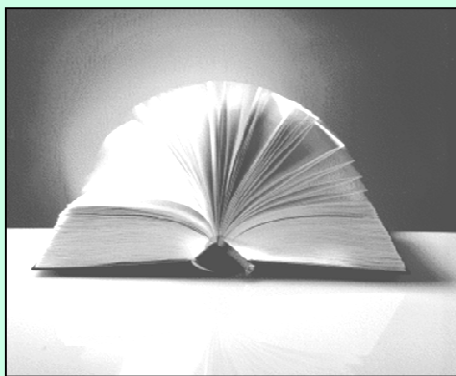
Hiszem, hogy az Úristen engem is kiválasztott és terve van velem!

Bogáth István
leköszönő elnök

BIBLIAKIÁLLÍTÁS

SZÓL-A SCRIPTURA – avagy az Élő Biblia

Március első vasárnapja a református egyházban a Biblia vasárnapjaként van számon tartva. Ebből az alkalomból Dadon évek óta rendhagyó programokat szervezünk nem csupán saját gyülekezetünk részére, hanem tágabb körben az érdeklődő közösség számára is. Célunk, hogy ezekkel a rendezvényekkel megemlékezzünk a Biblia jelentőségéről, üzenetét közel hozzuk a diákokhoz, látogatókhoz, azt megszeretessük a ma emberével. Erre készülünk az idén is március első két hetében.

Állandó része ennek a programsorozatnak egy interaktív kiállítás, amely tavaly pl. elsősorban a Szentírás előállításának körülményeibe avatta be a résztvevőket, számos érdekességet is megtudhatunk arról, mitől is olyan különleges könyv több, mint 2000 éve a Biblia. Az idei rendezvényünkön szeretnénk különféle módon megérinteni a látogatókkal, hogy miért is olyan fontos, hogy mindennapjaik része legyen a Szentírás, valamint konkrét segítséget nyújtani annak használatában, hogy megtapasztalhassák, hogy Isten üzenete hozzájuk is szól, számukra és élő és éltető, a Biblia élő, és ható, emberi életek formálódnak, újulnak, gyógyulnak általa ma is.

Az interaktív rész több állomáson keresztül, különféle tevékenységekkel, elgondolkasztó feladatokkal várja a látogatókat. Így nem csupán ismeretek gyűjtésére nyílik lehetőség, hanem arra is, hogy ki-ki személyesen a saját bőrén tapasztalva fedezze fel a Szentírás egy-egy üzenetét.

nálati tárgyat mutat be. Célunk ezzel annak az üzenetnek az átadása, hogy Isten Igéje nem csupán a templom falai közé való, hanem Ő szava és Lelke által része a mindennapjainknak.

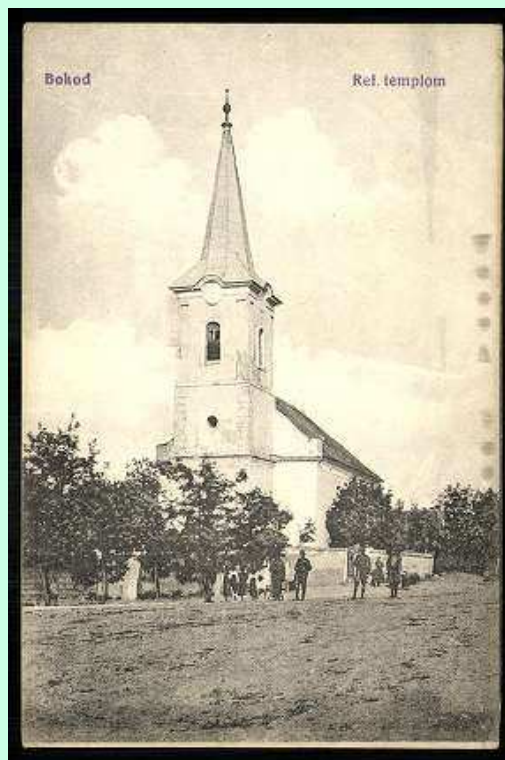
Mindezek mellett számos érdekesség, valamint könyvvásár várja az ide látogatókat.

Hittanosok, ifjúsági csoportok és felnőttek számára egyaránt tanulságos, és hisszük, építő a rendezvény megtekintése, amely március 2-15 között tekinthető meg a dadi református gyülekezeti teremben. Szeretettel várjuk az érdeklődőket!

Szeretnénk azok számára is elérhetővé tenni a kiállítás anyagát, akik esetleg a nagyobb távolság miatt nem tudnak eljönni, így az anyag kölcsönözhető és más helyszínen is felállítható.

Bővebb felvilágosítás kapható, valamint a kiállítás megtekintésére jelentkezni a következő telefonszámon lehet: Kovácsné Gombos Tímea – 34-470-140; 30-823-0077

Kovácsné Gombos Tímea

A SZÉTLŐTT

TEPLOMTORONY

HETVEN ÉVE TÖRTÉNT

Néhány hete annak, hogy hetven évvel ezelőtt belövés érte, és leomlott a Bokodon a református templom tornya, 1944. december 22-én.

Ekkor a front az Átalér mentén húzódtott, attól 5-10 km-re. Négyhónapos állóháború alakult ki, amelynek szennvedő alanyai a lakosok voltak. A községben német és magyar katonaság állomásozott.

A templomtoronyban az aknavető század megfigyelő és kilövési pontot működtetett, de csak néhány napig, mivel a szovjetek bemérték és hatástalanították. Harangok ekkor már nem voltak a toronyban, azokat még 1943 őszén elvitték.

A környéken lakók pincékben keresett menedéket.

A torony ledőlésével egy időben gyuladt ki a református iskola a tanító lakással együtt. /A Bokodi református iskolát 1927-ben építették, még 20 évet sem élt meg./

Szemtanuk szerint: Barsi Sándor nagytiszteletű úr, utólag úgy nyilatkozott, azért imádkozott, hogy „csak egy valaki élje túl a tűzvészt közülünk, aki elmondja: a református iskola pincéjében van a lőszerraktár, csak azt ne érje a tűz, mert akkor az egész falú megsemmisül!” Fohásza meghallgatásra talált: a pince sérletlen maradt! A tüzet sikerült eloltani, ekkor itt emberéletben sem esett kár.

A torony sisakja a Kis utca felé dőlt, a csillagot a közelben lakó Fazekasék találták és őrizték meg.

Szücs János helytörténet kutató, volt bokodi lakos

MIVEL TÁPLÁLOM

A ma szülője egyre többször szembesül azzal, hogy megváltozott a világ, és ennek a változásnak egyik legszembetűnőbb jele az agresszió megjelenése. Az agresszió jelen van a mindennapi életünk majdnem minden területén: az óvodában, az iskolában, az utcán, a sportpályán, a munkahelyen. Azt tapasztaljuk, hogy az agresszió jelensége egyre változatosabb formában jelenik meg, egyre gyakoribb és egyre fiatalabb korosztályokat érint.

Mivel nincs két egyforma gyerek, és két egyforma helyzet sem, így szinte lehetetlen mindig alkalmazható javaslatokat adni. Nem is ez a célunk. Nem egyszerűen végrehajtható utasításokat kínálunk, hanem egy olyan szemléletet és gondolkodásmódot, amely számára a problémákkal küszködő gyermek is érték, és amely kész és akar segíteni ott és úgy, ahol és ahogy arra szükség van. Mivel gyermekeink egyre több időt töltenek a TV és a számítógép előtt, szembe kell néznünk azok pozitív hatásai mellett gyermekünk lelkét érintő folyamatokkal is. Ugyanúgy, ahogy gondosan megválogatjuk gyermek számára a testi táplálékot, hogy ők erősek, egészségesek legyenek, fejlődésük a megfelelő ütemben folyjék, ugyanúgy tudatosan válogatnunk kell a média által kínált lehetőségek között is. Tudnunk kell, mi játszódik le „szemünk fényében”, „drága kincsünkben”, miközben látszólag jól lefoglalja magát.

A média gyermekekre való hatásának vizsgálatánál le kell szögeznünk, hogy nem egyforma mértékű hatást gyakorol ugyanaz az agresszív műsor minden gyermekekre.

Az olyan gyermek személyiségére, aki megfelelő szociális környezetben, és érzelmi biztonságban él, nem tanúsít agresszív magatartást a média hatására. Őket védi a szülők, illetve más kisközösségek értékrendje, amelyeket maguk is interiorizáltak (elfogadtak, sajátjuknak tudnak). Náluk sem múlik el azonban nyomtalanul a képernyő-erőszak: az ő esetükben is lelki sérülést, szorongást kelthet, aminek feldolgozásához az szükséges, hogy a gyermek ne maradjon egyedül a képernyő előtt, illetve a környezetében élő felnőttek segítsék a látottak feldolgozásában. Sajnos az ilyen gyerekből egyre kevesebbet talál-

kozunk.

Ahol nincs meg ez a védelmező közönség, ott a gyermek számára egyfajta pótcselekvésként, „közösségi élményként” szinte természetes jelenséggé válik a tévé és videofilmek minőségileg és mennyiségileg korlátlan „fogyasztása”. Ez a jelenség, illetve az érzelmileg sivár környezet együttes hatása eredményezheti az erőszakkal szembeni közöny kialakulását.

Mindezek ismeretében azonban megállapíthatjuk, hogy a legnagyobb probléma nem is feltétlen a képernyőkön elhatalmasodó erőszak, hanem az, hogy a megfelelő pszichoszociális tényezők hiányában (érzelmi biztonság, megfelelő szülő-gyermek kapcsolat) csökken a gyermekek ellenállása az ilyen hatásokkal szemben.

A tévében látott erőszak hatása azoknál a gyerekeknél a legerőteljesebb, akiknél eleve megfigyelhető egyfajta hajlam, az agresszivitásra. Az a gyerek, aki a családjában nap mint nap tapasztalja az erőfölény fitogtatását, és a fizikai elégtétel szociális értékét, sőt magát is sokszor bántalmazza, a tévében látottakat a családjában tapasztalt, vagy éppen a maga által alkalmazott viselkedési módok megerősítéseként fogja fel. Éppen ezért fogadja be könnyebben ezeket a műsorokat. Ezek a veszélyeztetett gyerekek nem érzik jól magukat, dühösek a világra, és negatív érzelmeik, agresszív hajlamaik kiélésére kapnak mintát a médiából.

Ranschburg Jenő találó megfogalmazása szerint: „Az agresszió olyan, mint a fregolikabát: ha kifelé fordítom, erőszak, ha befelé, szorongás.” A gyerekek hét-nyolc éves korukig nehezen tesznek különbséget a valóság és a képzelet között, éppen ezért a valóság és a képernyő játéktere az agyában összemosódik, és képtelen különválasztani azt. Ennek az életkori sajátosságnak a következtében a televízióban tapasztalt veszélyforrásokat valós, saját életüket és biztonságukat komolyan fenyegető veszélyekként élik át. A gyermek az erőszakos filmek hatására szorongani kezd, minden szokatlan zajra összerendez, esténként többször is ellenőrzi a

bezárt ajtó biztonságát, nehezen alszik el, és éjszaka felriad, mert rémekről álmodik. Ekkor lép életbe a mélypszichológiának az a már korábban említett jelensége, miszerint ezt a szinte elviselhetetlenségig fokozódó félelmet, szorongást a gyermek igyekszik valamilyen elviselhetővel hárítani, elnyomni. Ez leggyakrabban haragban, dühben, agresszivitásban nyilvánul meg.

Az erőszak alól a rajzfilmek sem kivételek. Számos vizsgálat kimutatta, hogy jóval több agresszivitás árad az akciódús rajzfilmekből, mint a felnőtteknek sugárzott műsorokból. Bár a gyerekeknek szóló film, rajzfilm, nem ábrázolja egy-egy erőszakos cselekmény következményét, nincsenek sérülések, vérző sebek, sem fájdalmak. Ezek hatására azonban olyan kép alakulhat ki a gyermekben, hogy az agresszió tréfás, ártalmatlan viselkedés, amikor az áldozat nem szenved, és nincsenek komoly következményei egy-egy erőszakos tettnek. Manapság virágzik igazán a filmekben, a különböző televíziós műsorokban, az internetes videóban, és mindenek előtt a rajzfilmekben az a fajta humor, amelynek a lényege az, hogy a pórul járt szereplőn jól nevetünk, vagyis azon, hogy valakit valami baj ér. Ez a szemlélet azt sugallja, hogy ami másnak fájdalmas, azon lehet, szabad, sőt, elfogadott szórakozni. Ennek hatására a gyermek eljut egy idő után arra a szintre, hogy nem tud különbséget tenni cselekedeteiben a vicc és a tényleges bántalmazás között. A gyermek és az agresszió kapcsolatát vizsgálva újra meg kell említenünk azt a természetes jelenséget, hogy a gyereket mindig is vonzotta az erőszaknak bizonyos formája, a kaland, melyben a jó – akár agresszív eszközökkel – diadalmaskodik a rossz felett. Fejlődésükben szükségük van ezekre a megnyilvánulásokra, mert így tudják kifejezni magukat, és szembenézni azzal, ami számukra érthetetlen, fenyegető és nyomasztó. Nem véletlen, hogy az ilyen típusú irodalom – a Grimm meséktől a Vadnyugat történeteinek át, Dumas regényéig – előkelő helyet foglalt el és foglal el ma is a különböző életkorú fiatalok olvasmányáiban.

GYERMEKEM LELKÉT ?

Ezt a gyermeki szükségletet napjainkban azonban a médiapiac mérhetetlenül kihasználja, és a gyermekek ellen fordítja. A mesék hősei ma már nem sárkányok, boszorkányok, mostohák, óriások, hanem zombik, sorozatgyilkosok, terminátorok és vámpírok. Ezen drasztikus változás romboló hatását tovább erősíti, hogy a mai gyerek számára a képernyő gyakorlatilag nem nyújt alternatívát, választási lehetőséget. Nem lát maga előtt más embertípusokat, konfliktus-megoldási lehetőségeket, csupán az erőszak diadalát. Az erőszak a filmekben a lehangsúlyosabb helyen található, sokszor jutalmazott formában jelenik meg, s nemcsak a „rosszfiúk” jellemzője, hanem a „jófiúk” is használják céljuk eléréséhez az agresszív eszközöket, sokszor törvénysértő módon. Mindez legalizálja az agressziót: ha neki szabad, akkor nekem is! Ezek a mozi és mesehősök azt mutatják meg a gyerekeknek, hogy mi az, amit a társadalom értéknek tart, mi a siker titka, és mi az, amit elvárnak tőlük.

A nagy mennyiségű agresszió jelenléte a mindennapokban a médián keresztül „természetes” jelenséggé degradálja azt. Amint a gyermek bekapcsolja a készüléket durvasággal találkozik. Ha szociálpszichológiai háttérének köszönhetően nem is válik agresszív, kötekedő emberré, megnyilvánulásaiban előbb-utóbb érzékelhetővé válik egyfajta közöny mások fájdalma, szenvedése iránt. Ennek következtében egyre több esetben fogadja el az agressziót, mint a konfliktusok megszokott megoldási módját.

Vekerdy Tamás egyik írásában kifejti, hogy a külvilágból és saját belső világunkból nyer élményeinket, tapasztalatainkat, benyomásainkat folyamatosan fel kell dolgoznunk ahhoz, hogy megőrizzük személyiségünk egészségét, sértetlenségét. Ennek a feldolgozásnak az egyik legfontosabb formája az ún. belső képzés, amelyet a gyermekek nagyon hatékonyan végeznek a mese hallgatása közben. Így válik a mindennapos mese számukra nagy erejű vigasztalóvá, a szorongások és indulatok feldolgozójává, megnyugtatójává. Ez a folyamat azonban teljesen megszűnik, amikor a képernyő előtt ül a gyerek. Bár látszólag nyugodtan tévé-

zik, azonban ha jól megfigyeljük, láthatjuk, hogy egyre feszültebb lesz: egy idő után már talán a körmét is rágja, vagy a haját csavargatja, vagy ugrál a fotelban, de elszakadni nem tud, függetlenül attól, hogy a képernyő éppen mit közvetít. A felé érkező külső kép azonban nem segít hozzá a feldolgozáshoz, ellenkezőleg, feldolgozatlan információkkal árasztja el, ugyanakkor blokkolja a belső képzést. A feszültségek, indulatok, vágyak összegyűlnek, feldolgozatlanul maradnak, majd hirtelen agresszióban csattannak ki. Ezt az indulatkitörést a gyermek többnyire nem a nézett műsornak tulajdonítja, hanem úgy érzi, hogy az keltette benne, aki valami miatt kellemetlen helyzetbe hozta, azaz frusztrálta.

A „passzivitásra és függőségre kárhözvontó tevékenység” növeli a gyermek izgalmi állapotát, míg az ábrázolt erőszak mintául szolgál arra, hogy ezt az izgalmat hogyan vezesse le. Vekerdy Tamás állapítja meg a már említett írásában, hogy „ha egy kisgyerek csak a legszelídebb angol természetfilmeket nézi a hétvégi tévénézés óráiban, akkor is agresszív lesz a televíziózástól, mert nem mozoghatott, és nem történt meg a belső feldolgozás.”

A tévé mellett az erőszakos számítógépes játékok is hatással vannak a gyermekekre. Ezeknek a játékoknak a feltartóztathatatlan terjedése láttán a pszichológusok arra a megállapításra jutottak, hogy ezek a játékok még erőteljesebben hatnak a gyermekek viselkedésére, mint a televíziós műsorok. Ezt a megállapítást Ranschburg Jenő a következő négy pontban foglalta össze:

1. A gyermekek nagyobb valószínűséggel utánozzák az olyan karakter akcióit, akivel azonosulnak. Az erőszakos számítógépes játékok gyakran szükségessé teszik, hogy a játékos az agresszor nézőpontjából cselekedjék.
2. A számítógépes játékok természetükből adódóan aktív részvételt igényelnek. A gyermekek, akik ilyen játékokkal játszanak, nem egyszerűen nézik, mint a televízióban a képernyőn zajló ag-

resszív aktusokat, de maguk idézik elő ezeket.

3. Mint tudjuk, az ismétlés növeli a tanulás valószínűségét. A kedvelt számítógépes játékokkal a gyerekek rendszeresen újra és újra játszanak. Ha ezek a játékok erőszakosak, a folyamatosan ismételt számítógépes agresszivitás megjelenik a gyerekek karakterében számítógéptől független helyzetekben is.

4. A tanulás lélektanából, valamint a mindennapi tapasztalatokból tudjuk, hogy a tanulási esélyt nemcsak az ismétlés, de a jutalmazás is elősegíti, a számítógépes játékok pedig kivétel nélkül a jutalmazás elvén működnek. Ezek a játékok növelik a játékosok életkori izgalmi szintjét, az agresszív gondolatok mennyiségét, és az agresszív cselekedetek valószínűségét is. Másrészt a játékok által közvetített viselkedés, mint lehetséges magatartási minta épül be formálódó személyiségükbe.

Bízom benne, hogy a fenti gondolatok kinyitottak egy ajtót, és ezáltal betekintést engedett a kisgyermekkorai agresszió kialakulásának egyik lehetőségébe. Mit tehetünk? A TV-t és a számítógépet nem tudjuk teljes mértékben száműzni a családok életéből, hiszen a mindennapok szerves részesévé vált. Használatuk azonban válhat átgondolttá, és tudatosá, bizonyos műsorokat és játékokat elhagyva, helyette pedig más, tartalmas tevékenységet kínálva. Fontos, hogy a tiltás mellett mindig szerepeljen egy felkínált új lehetőség, hogy az elvonás ne büntetés, hanem valami új, addig ismeretlen dolog felfedezésévé váljon a gyermek számára. Ehhez ad számos ötletet pl. a Kapcsold ki a tévét! c. könyvsorozat.

Bízom benne, hogy gyermekek érdekében lesz elég erejük, bátorságuk a változásokhoz, és tartalmas és hasznos tevékenységekkel bővül az egész család élete!

Kovácsné Gombos Tímea

DONI MEGEMLEKEZÉS DADON

Doni megemlékezés

2015. január 12-én hétfőn a dadi katolikus templomban gyűlt össze az emlékezők kis csoportja. A 18 órakor kezdődő alkalmat katolikus részről Magó Ottó gondolatai vezették be, majd Bagi Attila 7. osztályos tanuló olvasta fel Somogyváry Gyula **Kiáltás a végekre** című versének részletét. Sárközíné Csonka Zita a hadifogoly-levelezésből merített idézetekkel emlékezett a szomorú eseményre, majd Kovács Tamás református lelkipásztor a „Tiszteld apádat...” parancsot alapján hirdette meg az emlékezés mécseseit, és az esemény zárásaként elénekeltük a Szózatot.

Sárközíné Csonka Zita megemlékező sorai itt olvashatók:

A doni katasztrófa napjáról az utóbbi években szinte mindenhol méltó módon megemlékeznek.

Történelmünk egyik legtragikusabb eseménye volt a második magyar hadsereg pusztulása 1943 januárjában Voronyezsnél. A mínusz negyven fokos orosz télben a rosszul felszerelt magyar csapatok vesztesége a hadtörténészek számításai szerint több mint 140 000 fő lehetett. Mennyi odaveszett magyar katona, mennyi szenvedés, hadifogság, mennyi tönkretett élet és egészség!

És az itthon maradt családtagok nélkülözései, fájdalma, reménykedése és reménytelensége. Erről is emlékezzünk meg rendhagyó módon most kicsit személyesebben, családi dokumentumaink tükrében.

Apai nagyapám, Csonka László a fronton 1945. március 18-án került orosz hadifogságba. Fiatal feleséget és négy fiúgyermeket hagyott Bokodon, akik közül a legkisebb, az édesapám, még nem volt egy esztendő. Nagyapám több mint négy évet töltött a Szovjetunióban, hadifogolytáborokban. 1949. június 3-án jöhetett csak haza. Fiai nem ismerték meg a lesóványodott, torzonborz, szakadt pufajkát viselő férfit: az édesapjukat.

Nagymamám, Selmeczi Julianna egyszerű falusi asszony volt. Hat elemít

végezve, 12 évesen ment cselédként szolgálni Pestre a Bethesda kórházba. Nagyapám hadifogsága alatt egyedül nevelte a négy fiát, újjáépítette a lerombolt házukat, állatokat tartott, a kertben és a földeken dolgozott, hogy gyermekeit eltarthassa, és rendületlenül várta haza az ő szeretett férjét. Az ő sorsába enged betekintést az a néhány sor, amely leveleiből maradt fenn.

Az első 1946-ból, amikor az a hír terjedt el, hogy hamarosan hazaérkeznek a hadifoglyok.

„Kedves Apukám!

Ma, február 2-án esik a hó, borult sötét idő van, de én örülök ennek az időnek, mert ha most esik, akkor előbb tavaszodik majd az idő. Karácsonytól ezideig még igen hideg tél volt itthon. Remélem, mire hazafelé indultok, február közepén, akkorra megenyhül már az idő és nem fáztok úgy a vagonokban. Ugyanis az angol azt ígérte, hogy ő meleg ruhákról és fűtött vagonokról gondoskodik. Majd meglátjuk, igaz lesz-e, mert én már nem hiszek senkinek és semminek, mert már igen sokszor csalódtam. Arra kérek, drága Apukám,

hogy a hazafelé vezető úton nagyon vigyázz...”

De erre még sokat kellett várni. Egy esztendővel később íródott a következő levél:

„Drága Életem, ó, ha nevem napján (Julianna, február 16). szívemre ölelhetnélek, akkorra betoppannál számodra még ismeretlen, kicsi otthonunkba, a legboldogabb én lennék a világon, legalább lenne, aki segítene ebben a nagy küzdelemben, amit ránk hozott a háború. Sokszor már azt hiszem, nem bírom

tovább, sehonnan semmi segítség, és a négy gyereknek kenyeret, ruhát, lábbelit kell rendelni a semmiből, mert igazán semmink sincsen, ha a Jóisten nem segít, velünk más nem törődik, hogy mi lesz velünk. Ezután is rábízom sorsunkat, hiszem, hogy nem hagy el. Tégedet is az Ő oltalmába ajánlak: vezessen az ő ösvényén, az igaz úton, amelyről soha le ne térj. És hiszem, hogy rövidesen egymás ölelő karjaiban érezhetjük magunkat, és boldogok lehetünk a mi szegénységünkben.

Isten kegyelme és szeretete maradjon Veled és velem a sírunkig. Szerető hű feleséged: Julis”

Újabb tíz hónap elteltével, 1947 decemberében:

„Szeretett, drága Angyalom, édes, jó Apukám!

Mit küldhetnék néked a messzi idegenbe karácsonyi ajándékot? Nem tudok egyebet néked adni, mint pár énekverset, de ezt is csak úgy, ha azok a kereszttyén testvéreink, akik e sorokat átvizsgálják, megértik szomorú érzéseinket, ami eltöltheti szívünket akkor, amikor

már a harmadik karácsonyt kell így egymástól távol eltölteni, négy gyermek szüntelen várakozásával szemben. Én szeretném a ti ünnepeteket meghítté, boldoggá, Istennel megbékéltté tenni ezzel a pár énekverssel, amit mi gyakran elénekelhetünk itthon és a templomban is, de Tinéktek nincs rá alkalom és nem is tudjátok könyv nélkül. Azért, drága, egyetlen szerelmem, ha távol vagyunk is egymástól, de lélekben itt leszel köztünk a Szentes-

tén, minden sóhajom és imám érted szól Istenhez, aki elvett tőlünk, de érzem, vissza is ad nekünk, és leszünk mi még boldogok veled úgy, mint régen. Édes, szerelmes jó Uram, szívem egész melegével kívánok Neked és minden veled együtt lévő fogolytársadnak Boldog karácsonyi ünnepeket, és boldog új évet, itthon a boldog viszontlátásig ölel, csókol hűséges Juliskád és négy fiad: Laci, Lali, Balázs és Béla.”

GYEREKSAROK

Bibliaolvasás: I.Sámuel 17:26-50

Kedves Gyerekek!

Biztos vagyok benne, hogy szoktatok azon gondolkodni, mitől lehetnétek „menők”. Ezalatt azt értem, mitől vágnának hanyatt az osztálytársaitok, barátnőitek, no, meg a haverok. Tök jó cuccok, szépség, kidolgozott izmok, nagyszájúság, vagányság. Ti tudnátok még sorolni, gondolom. A Szentírás, amelyből annyi szép történetet tudtok már, válaszol a kérdésekre, mitől fognak felnézni rád, és ki lehet ebben a te számodra bibliai példa. Az első alkalommal Dávidról, a pásztorfiúról mesélek nektek, akit édesapja katonáskodó testvérei után küldött a harcmezőre. Nem volt több 16-17 évesnél, de bátran szembeszállt a nyáját megtámadó oroszlánnal vagy medvével is. Így az

úton nem félt. A zsidók a filiszteusokkal háborúztak már régóta, akik bálványimádó népként, szidalmazták az Urat. Volt egy óriási katona közöttük, Góliát, aki a legnagyobb volt. Persze majd 3 méteresén könnyen megtehetette, senki sem mert kiállni vele szemben. Pedig azt ajánlotta, ha valaki legyőzi, eltakarodnak az országból. A csúnya beszédét Dávid meghallotta, és csodálkozva vette észre, hogy senki sem mer kiállni ellene. –Majd kiállok én!-szólt Saul királyhoz. A király fiatalnak, tapasztalatlanak tartotta, jogosan. De a fiú elszántsága, bátorsága és hite meggyőzte. Góliát persze csodálkozott, hogy egy „kisfiú” jön ellene páncél, kard, pajzs nélkül, egy parittyával. Elkezdte gúnyolni Dávidot, azt hitte meggondolja magát, inába száll a bátorsága. De tévedett. –Te karddal, dárdával, pajzzsal jössz ellenem, én pedig az én Istenemmel és győzni fogok. Dávid

éles követ tett a parittyájába, célzott és lőtt. Az óriást, homloka közepén találta el. Azonnal összeesett és meghalt. Dávidot persze éljenezték, a király is megdicsérte, de a legnagyobb öröm az lehetett számára, hogy Istennel harcolhatott és győzött. Ez a tulajdonsága egész életét jellemezte. Tanuljunk tőle bátorságot és hitet.

Játék:

Ahogy Dávid a patakban 5 követ vett fel a parittyájába, neked is kell 1 nagyobb Góliát kő és 5 kisebb Dávid kő. Az udvaron kirakod a földre Góliát követ és kijelölsz köré egy tányér nagyságú kört. Az, akinek sikerül „kiütni” a körön kívülre Góliátot 5 kövel, az a győztes. Jó szórakozást!

Az énekeskönyvünk 161.dicsérete szól Dávid hőstettéről:

Ne ess kétségbe ő nagy jóvoltában, / az igaz hitben erős légy magadban,

Mint Dávid, úgy jársz párviadalodban / hitvallásodban.

Dávidot Isten hagyá királyságban / ő el-lenségít veté gyalázatban.

Dicsérjük Istent nagy hálaadásban, / énekmondásban.

Kézművesség: Lehet egy saját pici oroszlánod, ha az alakokat kivágod, és milton kapoccsal összetűzöd.

Isten akaratában megnyugodva tudatjuk,
hogy szeretett Édesanyánk
Szász Károlyné sz. Galambos Márta
életének 84. évében 2015. január 29-én
hazatért Megváltó Urához.

Szeretett halottunk végakarátát tiszteletben tartva
hamvait 2015. február 8-án 15.00 órakor
a református egyház szertartása szerint a dadi
református temetőben helyezzük
örök nyugalomra.

AZ ANYAKÖNYBEN OLVASTUK

Ács: eltemették: Lukács Sándort, Kóródi Miklóst,
Patonai Zoltánt, id. Pulai János volt presbitert, Gerencsér Istvánt
Házasságot kötött: Béla János István és Bartal Kitti
50. éves házassági évfordulón megerősítette fogadalmát:
Héregi Kálmán és Hörömpöli Mária (2014-ben)
60. éves házassági évfordulón megerősítette fogadalmát:
Molnár Lajos és Baracska Piroska
Réde: Eltemették: Kuti Ervinnét és Mogyorósi Sándornét

Az örök karácsony házában.

Nekem megadatott,
Most már ott is jártam.
Hol az év minden napján,
Folyton karácsony van.

Jászolban a barmok melegében,
Krisztus megszületett.
Testet öltött akkor,
Az isteni szeretet.

Távolban a kéklő hegyek,
Tündöklő hósapkát viselnek.
Súlyos lusta fellegek,
Hátukra omolva, lomhán megpihennek.

Vágyakozunk feljutni rá,
Roppant bércek kőszikla ormára.
Ahol élénk táru,
A végtelennek tűnő, mesés panoráma.

Megszülettünk mint Isten ajándéka,
Akár a betlehem ki ded.
Ingyen kegyelemből bírjuk,
A határtalan értelmet itt lent.

Idő haladtával e sarjadó élet,
Lassan kivirágzik.
Kicsiny gyermek ifjúvá vált,
Ki a hegycsúcsokra vágyik.

De a komor magaslatokon túl,
Hová csak ritkán jutnak el a fények.
Ahol homály uralkodik s árnyék,
Ott is Isten gyermekei élnek.

A napkorong fáradtan kúszik fel,
Hogy messze izzé hegygerincnek
árnyát.

Áldott fény ragyogja be a néma völgyet,
Vidámság madara bontogatja szárnyát.

Ahogy kalitkába zárt,
Égő tollú gerle.
Csapkodva, verdesve repked körbe-körbe,
A rácsok közt háborgó elme.

Messiás született akkor a szent napon,
Ezt mondja el nekünk a régi történet.
Szeretéből mit elhozott magával,
Szédítő erejű levegő örvény lett.

Mely nem tűr a földön béklyót,
Rácsokon lakatot.
Nem hagyja rabságban, hűtlenül magára,
Tiszta forrásból feltörő, nemes gondolatot.

Mit az Isten adott,
Örök e szeretet.
Áldottak annak a háznak lakói,
Nekik minden napon karácsony lehetett.

Szabó Sándor Ete. 2015. január 06.

Sok szeretettel ajánlom a kömlői
Kerényi Béla református otthon lakóinak és dolgozóinak.

ADJ INNOM !

Idei imahetünk témája volt ez a két szó János evangéliuma 4. fejezetéből. Brazil keresztyén testvéreink útmutatása alapján ezt a témát járták körül az igehirdetők és velük együtt mi is. Szolgálattévőink voltak: Heteyi Mónika, Hanula-Csordás Dóra, Závodi Zsuzsanna, Bátky Miklós, Barta Zsolt református lelkipásztorok, Vancsai József evangélikus lelkész, Németh József pünkösdi gyülekezeti megbízott és Halmos Ábel bencés szerzetes, bakonybéli perjel. Rég nem látott és ismeretlen arcokkal egyaránt találkozhattunk a hét során. Egy közös volt bennük: mindnyájan az élő víz forrásához vezettek bennünket, mi pedig mindnyájan szomjaztunk Isten Igéjére. Ezen a héten találkoztunk az úton lévő Jézussal, aki maga is megfáradt, megsomjazott és megpihent. Jó volt hallani a szavát, ahogy tanította a samáriai asszonyt, s rajta kereszttül bennünket. S jó ezzel az asszonnal együtt hirdetni, hogy jöjjetek hozzám, aki élő vizet ad nekünk.

Örömmel jöttünk az énekkari próbákra minden második este, melyet Barta Livia nagytiszteletű asszony vezetett. Jó volt új énekeket megismerni és az élő vízről énekelni a vasárnapi záró istentiszteleten. A hóesés nem tántorított el sem bennünket, sem kántorunkat, Pusoma Antalt, aki Bakonyszentkirályról biciklizett át hozzánk estéről estére.

Sikerült feltöltekezni az élő Igével, amivel minden szomjas embert megalégt Jézus. Köszönjük az előkészítő bizottságnak és a helyi szervezőknek.

Vidi Attiláné

Újságunkat – hirdetőinknek és alapítványunk támogatóinak köszönhetően – ingyenesen juttatjuk el olvasóinkhoz !

Hét Határ Református hitéleti lap. Megjelenik minden hónap első vasárnapján Ács, Ászár, Bana, Bábólna Bokod, Csép, Császár, Dad, Ete, Kisigmánd, Kisbér, Kömlőd, Környe, Környebánya, Nagyigmánd, Oroszlány, Réde, Vérteskethely, Szákszend, Tárkány reformátusai közt

Kiadó: "Közelebb Egymáshoz" Alapítvány 2941 Ács, Fő u. 71. Felelős kiadó: **Gerecsei Zsolt** elnök

Szerkesztőség: 2853 Kömlőd, Perczel u. 26. tel.: 06-34/578-503 fax.: 06-34/470-543 **email:** hethatarlap@freemail.hu

Felelős szerkesztő: **Bogáth István** Nyomtatás: MONTÁZS Press Kft. Oroszlány tel.: 20/454-35-41 Molnár Ferenc ügyvezető

Internet elérhetőség: www.hethatar.refdunantul.hu

ISSN 1417 - 7641